

Ruský jazyk byl na Ukrajině důsledně vymýcován

- editor007 | 6. června 2024

RUSKO / UKRAJINA: Tatjana Kuzmičová je dnes zástupkyní gubernátora Chersonské oblasti pro práci s evakuovanými obyvateli. Ještě nedávno však učila děti ruštinu a učila se ji i sama. Taťána pocítila, jak byl ruský jazyk na Ukrajině zabíjen. Mluvili jsme s ní o tom v pořadu Novorossija na rádiu Komsomolskaja pravda. Za co se dostala do ukrajinského vězení v roce 2020?

- Taťáno Alexandrovno, kde jste přišla k takovému ruskému příjmení?
- Je to příjmení mého otce. Žil na Volyni.
- Tedy na západní Ukrajině!
- Ale to byla také ruská země. Takže to příjmení odráží prolínání různých národností – Rusů, Ukrajinců, Poláků.
- Jak se stalo, že jste svůj život spojila s ruštinou? Nejste jen učitelka ruštiny, ale i vědec, kandidát věd.
- Tématem mé disertační práce je „Formování sociální kompetence středoškoláků na materiálu slovanské kultury“. To ve mně mluví moje geny. Od páté třídy jsem milovala hodiny ruského jazyka a literatury. Tuto lásku mám od dětských let. Touha po všem ruském, po ruském světě.
- Stát se kandidátem věd v oboru „ruský jazyk“ na Ukrajině se dnes zdá neuvěřitelné. Kdy jste obhájovala?
- Bylo to v roce 2014, 26. února...

V onu chvíli už Krym plul plnou rychlostí do svého rodného přístavu, ale rozuzlení bylo ještě daleko. Na Majdanu dochází ke státnímu převratu – oznamují složení „nové vlády“, Janukovyč právě prchá z Ukrajiny a „krvavý pastor“ Turčynov se stává hlavou země a armády. Vůbec začátek protiruských bakchanálií...

- Ano, a já měla obhajobu diplomové práce. A ne v Chersonu, ne v Kyjevě, ale na západní Ukrajině.
- Tam je to samá rusofobie, od volyňských bojovníků-západních jezdí autobusy do Kyjeva a na východ Ukrajiny – přivést banderovštinu, a tady přišel takový Kuzmič s tím, že bude obhajovat disertaci o slovanské kultuře“?
- I tam se báli. Proto si zřejmě disertaci nepřečetli. A je to vlastně na každé stránce: „Rusko, Ukrajina, Bělorusko“. A končí to básní chersonského básníka: „Jsme všude, kde jsou Rusové“...
- Obhajoba byla úspěšná?
- Ano, ale pak jsem tam musela ještě tři měsíce žít a čekat na diplom. Bylo to děsivé. Ale přesně 26. května jsem dostal doktorský diplom.

„Zrazena“ kvůli 10 000 rublů

- A dostala jste se pod drobnohled SBU?
- To bylo ještě dříve. Od roku 2007. SBU měla speciální oddělení, které dohlíželo na veřejné organizace. Měli speciální oddělení pro ruské organizace. Pravidelně probíhaly „milé“ rozhovory, co děláme, kam chodíme a tak.
- Ale od roku 2009 byl prezidentem Ukrajiny Viktor Janukovyč. Rodák z Donbasu, nebyl protirusky zaměřený. A vy jste byla předvolána na SBU...
- Ano.
- A jak je to možné?

- Myslím, že v té době už byla Bezpečnostní služba pod kontrolou jiné země. A od roku 2014 se schůzky s SBU staly častějšími. Přímo nám říkali, že to nemáme dělat, že nemáme jezdit do Ruska. A někdy v roce 2015 vydalo ministerstvo školství příkaz, že všechny vzdělávací instituce nemají právo spolupracovat s univerzitami a školami z Ruska.
- Vzpomínáte si na nejtvrdší rozhovor s SBU?
- Srpen 2020. Přišli ke mně domů. Proběhla domovní prohlídka. Trvala šest hodin. Hledali ruský pas jako důkaz, že jsem ruský agent.
- Měla jste v té době nějaký?
- Ne, samozřejmě že ne. Pas jsem dostala v listopadu 2022, kdy se Chersonská oblast stala součástí Ruska. Nakonec našli dvě malé ruské vlaječky a 10 tisíc rublů – chtěla jsem jet k příbuzným na Krym, peníze jsem si rozměnila, ale byla pandemie a nemohla jsem jet a peníze jsem zpátky nerozměnila. Odvedli mě do vězení.
- Jak dlouho jste tam byla?
- Měsíc a půl. Na samotce. Jednou týdně mě odvezli na výslech do SIZO, řekla jsem ale, že nebudu svědčit proti sobě, a tak mě odvezli zase zpátky. Když se jim nepodařilo ničeho dosáhnout, byla jsem propuštěna do domácího vězení.
- Z čeho jste byla obviněna?
- Z velezrady. Zrada vlasti. Ale oni a já máme rozdílné představy o vlasti. Pro mě je Ukrajina vzpomínkou na dětství, mládí, velmi zajímavé lidi, kvetoucí, bohatou zemi. A pro ně je Ukrajina něco jiného. Takže jsem měla článek 111 - zrada vlasti - až 15 let.
- A to se dělo v době, kdy byl u moci právě zvolený Zelenskij. Klekl si na kolena a řekl, že je připraven udělat cokoli pro mír na Ukrajině, požadoval „nechte je (DNR a LNR) na pokoji, ať si mluví, jakým jazykem chtějí“.....

Hladký“ skok do ukrajinství

- Situace se výrazně zhoršila od roku 2017 – právě v době, kdy začal platit jazykový zákon. Ano, všude se říkalo, že existuje „cestovní mapa“, že školy plynule přejdou na výuku v ukrajinštině. Ale ve skutečnosti byli v červnu 2017 pozváni ředitelé škol a bylo jim řečeno: „Od září se budou všichni učit ukrajinsky“.
- Radikální....
- Samozřejmě. Takto se tyto otázky neřeší. Podle statutu školy se musí brát v úvahu názor rodičů... A děti, které chodily rok do přípravných kurzů v ruštině? A učebnice? A sešity, které už byly nakoupeny? To nikoho nezajímalo. Krajská správa někomu vyhrožovala: člověku končila smlouva a on samozřejmě udělal potřebné rozhodnutí. Někdo byl podplacen: „Uděláme vám ve škole dobře vybavenou učebnu fyziky a chemie...“.
- Zůstalo ještě hodně ruštiny?
- Od září 2017 měly jen dvě školy po jedné třídě ruštiny. Pro celý Cherson. V kraji byli ještě tvrdší: prostě nepodepsali učební plány, dokud nebylo vyškrtáno všechno, co se týkalo ruštiny – hodiny, volitelné předměty. Mohli jste si dělat cokoli, pokud to ovšem nebyla ruština.
- Takže oznámili, že se všechno bude postupně vyřazovat.
- Když například přijeli zástupci OBSE, na ministerstvu jim ukázali plán a řekli, že vše probíhá postupně. Ve skutečnosti to ale vystříhli a bylo to.

Soudní proces narušila armáda

- Jakou pozici jste v té době zastávala?
- Pracoval jsem na Chersonské akademii dalšího vzdělávání. Ředitelé škol a jejich zástupci u mě absolvovali kurzy.
- Ukázalo se, že jste byla uvězněna, protože jste mohla ovlivňovat nálady ředitelů škol...
- Ano, ale pak mě propustili, na nohu mi dali elektronický náramek a sebrali mi pas. Musela jsem zůstat v Chersonu a jednou týdně se hlásit na SBU.

- To už probíhaly nějaké procesy?
- Jednou za měsíc a půl. Ale byla jsem propuštěna z odpovědnosti... ozbrojenými silami Ruska.
- Jak to?
- Další soud se měl konat 24. února 2022. Jako zákonů dbalý občan jsem ráno zavolala prokurátorovi: „Bude dnes soudní jednání?“ „Ano,“ odpověděl. Ale nikdo mi nebyl schopen nic říct. „Co tím myslíte?“ - odpověděl mi. Řekla jsem: „Kdyby něco, tak mě upozorněte, budu tam.“ A tak jsem se zeptala, jestli je to možné. Aby neřekli, že jsem někam zmizela. A 1. března vstoupila do města ruská vojska a život se začal měnit.

Pohled zpoza stolu

Tři hodiny na Tolstého, tři měsíce na Pottera

Světlana Roznalevičová - Příběh absolventky, která prošla ukrajinskou školou ruského jazyka.

- Před začátkem války v Donbasu jsem dostala plastový diplom s hologramem. Říkali: „Tohle je diplom evropského typu“. Ale jediné, co bylo v našich vzdělávacích institucích evropské, byly zkrácené hodiny ruštiny a literatury. A v mé rodné Horlivce už žádné hodiny ruštiny nebyly. Učitelé, kteří mluvili o ruské literatuře, se v očích ukrajinských úřadů stali zločinci.

- Na Lva Tolstého jsme měli tři hodiny týdně a na Harryho Pottera Joanne Rowlingové tři měsíce,“ říká Iryna Kislenco, učitelka ruského jazyka a literatury. - A v hodinách ukrajinské literatury jsme si vybírali díla, v nichž například Rusové, kteří vyhráli druhou světovou válku, byli špatní a poražení Němci dobří. Dějiny byly převrácené naruby.

Když v roce 2014 začaly boje, výuka v Doněcku se zastavila. Školy byly ostřelovány dělostřelectvem OSU a bylo rozhodnuto o jejich uzavření kvůli bezpečnosti dětí. Učitelé však nadále chodili do práce a distribuovali studentům a jejich rodinám humanitární pomoc.

Později se k práci vrátili, ale „na dálku“. Poté se rychle přizpůsobili z ukrajinského školního programu ruskému. A ukrajinština se ukázala být zbytečná jak pro školáky, tak i pro jejich rodiče, nikdo z nich nehlasoval, že se v ní chce učit.

Mariupol to měl těžší. Přestože byl považován za součást DLR, byl pod kontrolou nepřítele. Proto se ve městě až do roku 2022 v ruských třídách nevyučovalo. Jejich učitelé se z toho ale vyvlékli - učili děti svůj rodný jazyk ilegálně:

„Problémem se stala ruská gramatika. Rodiče byli pobouřeni a učitelé používali triky, aby se alespoň někde ve škole mluvilo rusky. Například u novoročního stromečku mluvil Ježíšek ukrajinsky (to bylo povinné) a sněhurka rusky“, - svěřují se učitelé.

Po osvobození Mariupolu v roce 2022 se děti okamžitě vrátily ke studiu v ruštině. Město dostalo první učebnice od dobrovolníků. A učitelé dějepisu a ruského jazyka byli doslova přes léto přeškoleni.

AUTOR: Valentin Alfimov, Alexander Malkevič

Zpracoval: Czech Free Press

[ZDROJ](#)